Siekiant patikslinti kapinyno ribas, 1984 m. Ukmergės kraštotyros muziejus ištyrė dar 120 m^2 plotą, rastas dar 31 kapas.

Pagal laidoseną ir radinius kapus tenka datuoti XV-XVII a. Rasta ir ankstyvesnių sudegintų žmonių kapų pėdsakų, tačiau šie visiškai sunaikinti ariant arba kasant duobes vėlesniems laidojimams.

Nemaža dalis ir XV a. apardyta ariant arba kasant duobes vėlesniems kapams, kadangi jie buvo vos 40-60 cm gylyje: plote XXIV tuoj po velėna rasta daug padrikų žmonių kaulų. Mirusieji laidoti daugiausia galvomis PV kryptimi. XV a. vyrų kapuose rasta geležinių peiliukų, sagtelių, geležinis įtveriamasis ietigalis (kapas 121), geležinio diržo apkalo fragmentai (kapas 119), žalvarinių piniginės apkalų fragmentai su odos likučiais (kapas 122). Moters kape 144 rasti du žalvariniai apskriti auskarai su trimis kabučiais, žalvariniai juostiniai žiedai bei sidabrinė moneta.

Nuo XVI a. mirusieji laidoti lentiniuose karstuose, dažniausiai sukaltuose geležinėmis vinimis. Šio laikotarpio kapų duobės nuo 70 cm iki 1 m gylio. Mirusieji laidoti galvomis ŠV bei V kryptimis. XVI-XVII a. kapuose radinių nedaug, dažniausiai tik varinės, rečiau - sidabrinės monetos.

Tulpiakiemio kapinyno tyrinėjimai dar nebaigti. Juos reikėtų tęsti P ir PV kryptimis.

Kristina Rickevičiūtė

ŠULAIČIŲ PLOKŠTINIS KAPINYNAS

1984-1985 metais KVIM tęsė Šulaičių kapinyno tyrinėjimus, Kėdainių rajone (žr.: ATL, 1982 ir 1983 metais. V., 1984, p. 88-90), atidengė dar 636 m^2 plotą ir aptiko 3 žirgų griaučius ir 31 kapą, kuriuose palaidoti 34 žmonės. Mirusieji laidoti nedeginti.

Žirgų kapai rasti centrinėje kalvelės dalyje. Dviejų žirgų kapai suardyti. Trečiasis palaidotas galva į ŠV: kniūpsčias. Radinių vos keli. Kaip ir ankstesniais metais, tyrinėtus žirgų kapus teiktų skirti XI-XIV a. Surinkta keletas apdegusių ir ugnies neliestų X-XIV a. dirbinių.

Nustatyta, kad iš 34 mirusiųjų - 14 vyrų, 6 moterys ir 5 vaikai, likusieji 9 griaučiai buvo suardyti ir lytis nenustatyta. 28 kapuose palaidota po vieną mirusįjį, o kapuose Nr. 3, 9, 14 - po du. Kapuose Nr. 3, 14 pirmųjų mirusiųjų griaučiai suardyti, kasant duobes daug vėliau laidotiems. Kape Nr. 9 galva ŠR kryptimi palaidota moteris ir jai skersai blauzdikaulių, galva į R vėliau palaidota mergaitė.

Kapai rasti 52-106 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Kapų duobės nuo 97x63 cm iki 273x82 cm dydžio. Mirusieji guldyti įvairiomis kryptimis: galva į R, V, PV, ŠR. Beveik visi mirusieji palaidoti aukštielninki. Tik kape Nr. 3 antrasis mirusysis palaidotas ant dešiniojo šono, taip pat kape Nr. 15 kūdikis ir kape Nr. 23 vyras gulėjo ant dešiniojo šono. Be to, kapuose Nr. 21 ir 22 mirusieji gulėjo kniūpsti. Rankos sudėtos ant krūtinės ar dubens, kartais ištiestos palei šonus.

Įkapės negausios ir neįvairios. Peiliai būdingi vyrų, moterų ir vaikų kapams. Dažna įkapė vyrų, moterų, ir vaikų kapuose moliniai žiesti puodai.

Vyrų kapuose Nr. 8, 11, 20, 22, 23 rasta plačiaašmenių pentinių kirvių. Siauraašmenis pentinis kirvelis 8,5 cm ilgio rastas kape Nr. 18. Ylos terastos vyrų kapuose Nr. 8 ir 13. Kapuose Nr. 5, 8, 11, 13, 20, 21, 23 rasta įmovinių ietigalių, o kape Nr. 18 mirusysis palaidotas su įtveriamu ietigaliu ilga siaura plunksna.

Iš kitų tik vyrų kapuose aptiktų daiktų minėtini skustuvėliai, rasti kapuose Nr. 12, 18 bei vienas atsitiktinis, 4 skiltuvai (k. Nr. 8, 12, 17, 29). Kapuose Nr. 12 ir 29 ant skiltuvų aptikti ir titnago gabaliukai.

Papuošalų nedaug. Viena žalvarinė nedailiai vyta antkaklė rasta moters kape Nr. 27. Daug daugiau buvo segių. Moteris (k. Nr. 9, 14, 16, 30) puošė apskritos skardinės plokštinės segės, apskritos lietinės (k. 9_{II}, 30), pasaginės aguoniniais (k. 30) ir pastorintais galais (k. 9_{I}). Tik vienas vyras (k. Nr. 13) palaidotas su apskrita skardine ir dantytu pakraščiu segėmis. Moterų kapuose Nr. 14 ir 30 apskritos plokštinės segės puošė galvą.

Vienintelė apyrankė tordiruotu lankeliu rasta moters kape Nr. 30.

Moterų, vyrų ir vaikų kapuose rasta 16 sidabrinių ir žalvarinių žiedų pastorinta ir paplatinta, pinta priekine dalimi, juostinių. Nešiota po 1-5 žiedus.

Be to, iš kapuose rastų aprangos reikmenų minėtinos žalvarinės ir geležinės diržo sagtys (15), grandys (6), apkalai (5), odinių piniginių apkalų fragmentai (3).

Kapuose Nr. 3, 4, 12, 14 rasta 12 monetų. Visos ankstyvosios monetos (vienoje pusėje ietigalis ir kryžius, kitoje stulpų vartai) rastos vyrų kapuose. Moters kape Nr. 14_{II} rastas tik aptrupėjęs Aleksandro Jogailaičio denaras.

Sprendžiant pagal radinius, žmonių kapus reiktų datuoti XIV a. pabaiga - XVI a. pradžia.

Raimondas Sprainaitis

ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI KASINĖJIMAI RUSNĖJE

1984 m. PKI Klaipėdos skyrius tyrė Rusnės (Šilutės raj.) evangelikų-liuteronų bažnyčios aplinką ir šalia esančio parko teritoriją. Buvo ištirta 77,5 m^2, rasti 26 sveiki bei apardyti ir 23 visiškai sunaikinti kapai. Iš atidengtų kapų 7 buvo vy-